

Zondag 6 november 2016 - dankzondag

Lezingen: 1 Kronieken 29 : 10 – 16

Lucas 17 : 11 – 19

Veel ouders leren hun kinderen al heel snel om dankjewel te zeggen als ze iets gekregen hebben. Een cadeautje van oma en opa, een plakje worst bij de slager of een broodje bij de bakker. Wat zeg je dan?

Dank je wel! In het morgengebed van de kerk wordt God gedankt voor de nieuwe dag. Dat de zon weer over ons is opgegaan. Dat we weer gezond zijn wakker geworden. Of veel gelovigen bij het begin van de dag God danken? Een nieuwe dag, gezondheid, goede relaties, werk, gezondheid en geluk – zijn dat redenen om God te danken? Of horen die gewoon bij ons leven?

En vinden we dat we daar ook wel recht op hebben? Dat lijkt er soms wel een beetje op als je merkt wat het iemand doet die zo iets kwijt raakt. Haar werk of zijn gezondheid. Alsof hem of haar dan iets ontnomen is, waar hij of zij recht op meende te hebben. Waarom overkomt mij dit?

Dat we het leven als een geschenk ontvangen hebben is iets wat niet ieder mens zo beleeft. Het leven als iets waar we dankbaar voor mogen en kunnen zijn.

Zojuist lezen en hoorden we een danklied van koning David. Hij staat aan het einde van zijn koningschap. Zijn zoon Salomo staat op het punt om het koningschap over te nemen. Zijn danklied heeft betrekking op de materialen die zijn verzameld voor de bouw van de

tempel. Zelf zal David deze tempel niet bouwen. De volgende generatie zal er veel werk aan hebben. Maar alles wat er voor nodig is, dat is verzameld. Er is goud, zilver, koper, hout en bijzonder gesteente. Het zijn vrijwillige gaven. Het volk heeft dit alles gegeven uit vrije wil, zonder verplichting.

In het danklied van David gaat het over God zelf. Als in een psalm worden Gods grootheden opgenoemd, groots, machtig, vol luister, roem en majesteit. Want al die kostbaarheden, die de mensen bijeengebracht hebben, zijn uiteindelijk afkomstig uit de hand van God. 'In uw hand liggen macht en kracht besloten, u beslist wie groot en machtig is'. De hand van God speelt hier een belangrijke rol. Dat is een heel menselijke manier van spreken.

De hand van God staat in de bijbel voor Gods daden, en vaak wordt de hand van God ook vertaald met de macht van God. Als David zegt dat alles uit de hand van God ontvangen is, dan is dat in feite een belijdenis. Zoals ouders zeggen, als op het geboortekaartje staat dat ze hun kind als een wonder uit Gods hand ontvangen hebben. Mooi is dat. Ze weten dat ze er zelf helemaal bij betrokken waren. Zonder hen was het kind niet ontstaan. En toch geloven ze dat ze daarin en daardoor ten diepste hun kind uit Gods hand ontvangen hebben.

David beschrijft de dingen die uit Gods hand ontvangen zijn: roem en rijkdom. Hij noemt niet de achtervolgingen en de strijd, de ruzies en het bedrog. Als hij aan het einde van zijn leven terugkijkt, dan ziet hij de mooie en goede en genadevolle dingen. David is in staat tot

dankbaarheid, omdat hij al deze dingen ziet als een gave uit Gods hand. Er is in hem geen spoor van bitterheid, dat hij niet zelf de tempel mag bouwen. Dat zal onder de leiding van zijn zoon Salomo gebeuren.

Dankbaar zijn voor alles wat je geschonken wordt.

En zo komen we bij de evangelie-lezing, die vanmorgen over de dankbare Samaritaan. Samaritaan is een begrip. Veel mensen die nog nooit een bijbel in handen hebben gehad, kennen toch het verhaal van de barmhartige Samaritaan of weten zo'n beetje om wat voor iemand het gaat.

Veel minder geldt dit voor de dankbare Samaritaan, over wie we vandaag lezen. De dankbare Samaritaan is geen begrip. Ook hier niet, in deze kerk, waar we wekelijks uit de bijbel lezen. Toch verdient ook hij onze volle aandacht. Hij heeft ons wat te zeggen vandaag.

Dankbaar is een beetje een belegen woord, eigenlijk net zo ouderwets als barmhartig.

In onze huidige dagelijkse taal gebruiken we deze woorden nauwelijks.

Het zijn ook nogal binnenkerkelijke woorden. En aan allebei de woorden kleven een paar zelfde negatieve associaties. De associatie bijvoorbeeld met ongelijkwaardige verhoudingen. Daarvan is sprake, wanneer barmhartigheid verworden is tot een betuttelende liefdadigheid en wanneer degene die zo bejegend wordt ook nog eens dankbaar moet zijn.

Dat moeten, een associatie die vooral aan dankbaarheid vast zit, minder aan barmhartigheid, drukt er ook nog

eens een stempel op van plichtplegingen en correcte beleefdheid. Dankbaar moet je zijn.

Lukas vertelt, dat Jezus, op weg naar Jeruzalem, door het grensgebied van Samaria en Galilea reist. In de buurt van een dorp komen hem tien mensen tegemoet, die aan huidvraat lijden. Deze ziekte, in oudere vertalingen met melaatsheid weergegeven, is net hetzelfde als de ziekte lepra. Het was een zeer besmettelijke huidaandoening en vanwege het infectiegevaar mochten mensen met huidvraat zich niet in de bewoonde wereld vertonen. Ze waren outcasts, we werden buitengesloten.

Vanzelfsprekend waren ze ook niet welkom in tempel of synagoge. En wanneer ze in de wildernis, waar ze verkeerden, toch iemand tegenkwamen, moesten ze luidkeels de waarschuwing roepen: 'Onrein! Onrein!'

Maar deze tien roepen iets anders, wanneer ze Jezus zien. Van een afstand schreeuwen ze: 'Heer, ontferm u! Kyrië eleison! Meester, ontferm u over ons.' Jezus antwoordt hen: 'Ga je aan de priesters laten zien.'

Dat is heel vreemd. Naar de priester gaan, dat deed je, wanneer je genezen was. De priester controleerde dan de genezing, er volgde een uitvoerig ritueel en dan mocht je weer terugkeren onder de mensen. Dan hoorde je er weer bij. Maar deze mensen zijn nog niet genezen. Ze moeten van Jezus op weg gaan, in het vertrouwen, dat ze zullen genezen.

Het is eigenlijk een minicursus geloven, wat deze mensen, die Jezus als 'Meester' aanspreken, van Hem ontvangen. Geloven is blijkbaar niet een handvol

geloofswaarheden aannemen of bepaalde geloofsregels onderschrijven. Nee, geloven is op weg gaan en al gaande jouw weg op God vertrouwen. En dat doen deze mensen.

Lukas vertelt: Terwijl ze gingen werden ze gereinigd. 'En het geschiedt, als zij gaan, dan worden ze genezen.' Geloofsvertrouwen hebben ze dus alle tien. Maar er is er maar één, die vervolgens stilstaat, die niet gewoon doorloopt, ja, die zelfs terugkomt om God te loven en Jezus te bedanken. Luidkeels verheerlijkt hij God, net zo luid als hij daarvoor kyrieleis! had geschreeuwd.

Voor ons als gemeenschap van Jezus Christus, is de barmhartige Samaritaan een belangrijk voorbeeld. De barmhartige Samaritaan laat ons zien wat je kunt doen als je je hart volgt. De barmhartige Samaritaan leert ons om 'Heer ontferm U' te roepen voor de nood van de wereld, en vooral om zelf in beweging te komen als we innerlijk worden bewogen door het lijden van mensen om ons heen. Vandaag luisteren we ook naar zijn broeder, de dankbare Samaritaan. Deze leert ons, om niet alleen te gaan en te doen, maar ook om stil te staan, ja zelfs terug te keren. De dankbare Samaritaan leert ons, om te ontvangen, als uit Gods hand. Deze Samaritaan gaat ons voor in het glorialied.

Soms lijkt het wel alsof ons een gloria, een loflied op Gods liefde, ons steeds moeilijker uit de mond komt.

Het is een ervaring die we misschien wel herkennen: het gevoel dat je 'van God los bent', dat je God kwijt bent,

dat je niet meer kunt bidden, dat je niet meer kunt zingen,
dankbaar zijn omdat je te verdrietig bent,

te wanhopig, te moedeloos, te kwaad, te ongelovig bent.
Ik kan het niet, ik doe het niet.

Een ander moet het nu maar voor mij doen, zoals ik het
op een ander moment misschien weer voor een ander kan
doen. 'Al is mijn stem gebroken, mijn adem zonder
kracht, het lied op and're lippen draagt mij dan door de
nacht.'

Zoiets. En dan is het goed als we ander mensen om ons
heen hebben, dat het niet altijd uit onszelf hoeft te
komen, dat we ook wel kunnen stilvallen.

Dat we ons laven aan de geestkracht, het geloof van
anderen. Dat is ook de kracht van een
geloofsgemeenschap.

Zo kan God in ons midden zijn. En we zingen niet alleen
omdat we zo opgewekt en vrolijk zijn, maar we zingen
ook omdat we een afstand willen overbruggen.

De afstand tussen Gods beloften van recht, vrede en
geluk aan de ene kant

en onze wereld, ons leven aan de andere kant.

Er is in ons leven dikwijls een niet-zien, een niet ervaren
van Gods goedheid in de wereld en in ons leven.

Juist omdat die afstand er is zullen we toch blijven
zingen? Want we zullen ons niet zonder meer neerleggen
bij die tegenspraak, die er is, tussen Gods vrede en onze
wereld.

Als we kijken naar de wereld om ons heen, als we kijken naar het verdriet in ons eigen leven, onze eigen zorgen. Dan hebben we vaak de neiging om alleen nog maar een kyrie, een Heer ontferm u uit te spreken, uit te roepen.

Zou dat dan betekenen dat we pas een Gloria, een Godlof kunnen zingen, als het werkelijk weer goed gaat met de wereld en als alle mensen genezen zijn?

Nee, dat denk ik niet, dat hoop ik niet.

Juist temidden van ondergang en dreiging zullen we blijven zingen van de hoop die ons in Christus gegeven is. Hoe moeilijk ons dat soms ook zal afgaan.

En laten we dan in ieder geval een gloria, een lofzang zingen, als toekomstvisioen, als een lied: vol van hoop.

Deze dienst, die in het teken staat van danken voor gewas en arbeid is daarvan een uitdrukking.

De dozen, gevuld met goede gaven voor Dorcas, getuigen van onze dankbaarheid en van onze verantwoordelijkheid.

Dat wij God danken voor alle goede gaven.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger